

mur de anima unita corpori, non est subsistens primo modo, quia est per se pars in toto, non secundum, quia intra, & extra totum est per se communicabilis, non est igitur doctrina Scoti, quod anima rationalis sit subsistens. Sed est fundamentum Thomistarum, sicut & doctrina de educatione propter dependentiam, & inhærentiam formæ à Thomistis transcripta est.

160 Resp. ad 1. Doctorem in eisdem verbis ex ipso relatis aperire declarare, quo sensu anima rationalis nequeat dici subsistens loquendo nimirum de subsistentia proprie dicta, quo pacto solivenerit compositum, & suppositum, non negat tamen dici posse subsistentem, quatenus potest esse per se solitarie, non tantum per virtutem causæ extrinsecæ, sicut potest accidens, vel forma materialis, sed virtute naturæ suæ sibi relicte, & hoc quia non necessarium dependet à materia in suo esse proprio, imò his ipsis verbis affirmat hoc modo dici posse subsistentem, & ens per se primo modo sub lit. B. quem subsistenti modum vocat inferius lit. L. subsistentiam secundum quid, ac impropiam ad differentiam subsistentiæ rigorosè sumptæ, quæ solivenerit suppositum. Ad 2. satis declarat Doctorem lit. B. quomodo anima unita, sed præsertim etiam separata dicatur potiori jure per se ens, five subsistens primo modo, scilicet solitarie existens vel existere potens, quam accidens separatum, quia hoc habet anima ex natura sua quod possit separari, & separata existere, non verbaccidens, unde patet falsum esse, quod ait Ferchius quod illud primum modum per se esse vel subsistentiam animam separatam nil plus habere, quam accidens separatum, nam anima separata ita per se existit suapte natura, sed accidens virtute tantum agentis extrinseci suppletis vicibus subiecti, & ideo potiori jure anima separata potest dici per se subsistere, quam accidens separatum, quia anima separata ita existit virtute propria, non verbaccidens separatum. Ad 3. locus ille quod 9. L. facit pro nobis, nam fateatur Doctorem posse in aliquo sensu subsistentiam tribui animæ intellectivæ, quo non potest tribui cæteris formis materialibus à materia inseparabilibus. Ad locum denique ex quod 4. M. primo concedi potest necesse animam unitam, nec separatam convinci subsistentiam in illa duplici acceptione ibi memorata, sed in ea acceptione, quam explicat Doctorem quod 9. B. quatenus scilicet dum est conjuncta materie, non ita dependet ab ea, quin possit separari, & quando est separata dicitur per se subsistere, ideo solitarie existere, & licet non sit suppositum, quia est incomunicabilis, tamen habet modum suppositi, ut notat Doctorem d. 12. q. 1. ad 2. & d. 12. q. 3. ad 2. & in hoc tantum sensu non quoque animam diximus esse formam subsistentem. Deinde dici potest subsistere primo modo acceptum duo habere membra, sumitur enim pro exclusivè inhærere, vel in alio esse, ut pars in toto, quatenus ergo anima unita subsistens dici nequeat, ut subsistere excludit in alio esse, ut pars in toto, adhuc tamen dici potest subsistere, ut excludit inhærere, ideo dependere à materia in esse, fieri, & conservari, quo sensu formæ omnes materiales dicuntur inhærere materie. Et talem animam separatam potest dici subsistentem primo modo, quia in tali actu excludit inhærere, & in alio esse ad modum partis, quia ad non constituit totum, sed per se existit.

161 Secundo obicit Ferchius lib. 3. cap. 7. num. 4. pag. 299. probans animam rationalem esse formam materialem, & per materiam in qua, & per materiam ex qua per S. Bonav. 2. d. 17. quod 2. & Scotum quod 16. in lib. de anima; & ait quod titulus iste immaterialitatis datus animæ non est Scoti, sed Aquinatis, nam Scotus tale facit argumentum contra Aquinatem quod 9. si inhiæret quod simili ratione possit concludi per operationem, & virtutem per potentiam, quod anima inhiæret si immaterialis, & tamen conclusio est falsa, hoc est, quod non sit perfectio materie, licet secundum aliquos non sit de immaterialibus, hoc est non composita ex materia, & forma, anima ergo intellectiva est materialis, quia perfectio materie, & quia ex materia secundum Scotum, licet secundum aliquos existit immaterialis hoc secundo modo. Respondet ibi Doctorem Subtilis, pro Aquinate, sed illam responsionem duplici argumento reprobat, & reliquit inflantiam, tanquam bene probantem. Hoc idem ibi probat in margine ex Scoto 4. dist. 1. q. 1. Gg. ubi sub nomine formæ materialis comprehendit etiam animam rationalem.

Respond. Doctorem seipsum declarare, quo sensu dicat falsum esse, quod anima intellectiva sit immaterialis, ita scilicet quod non possit esse perfectio materie, & in hoc sensu neque nos affirmamus esse animam formam materialem, sicut est Angelus, sed dicimus esse immaterialem in sensu, quem Doctorem ipse magis declarat lit. H. quia quamvis informet materiam, ab ea tamen non dependet in essendo, ut cætera formæ inferiores, sed ab ea separari potest, & separata conservari, totam itaque vim illius quartæ rationis, & quomodo ex operatione immaterialis possit aliquid nature concludi immaterialitatis declarat lit. H. illis verbis, ex hoc ergo medio, scilicet operatione potest concludi ipsius nature talis immaterialitas, hoc est, à materia in essendo separabilis, non autem illa immaterialitas uti videtur, quæ est impossibilitas informandi materiam, ex quibus verbis patet, Doctorem concedere animam esse immaterialem in eo sensu, qui passim intenditur, quia non dependet à materia, & est ab ea separabilis, & eam negat esse immaterialem, ut immaterialis dici impossibilitatem informandi materiam, quo sensu nemo asserit animam esse formam immaterialem, nisi qui cum Averroë faciunt eam formam assistentem; hic tamen modus loquendi, quod nempe forma materialis vocetur, quæ potest esse perfectio materie, non est admodum usitatus, nam juxta communem loquendi modum forma materialis appellatur, quæ à materia dependit

det in suo esse, fieri, & conservari, ut ipse quoque Doctorem declarat 4. dist. 7. quod 7. H. unde rite dicebat Perierius supradictum, 152. apud Philosophos aliud esse aliquid esse formam materialem, aliud vero esse formam materialem, non tamen ex qua, intelligitur bene dici formam materialem, imò tamen esse formam materialem. Quamvis autem quod materiam, imò tamen esse formam materialem, id tenere debet ob auctoritates Sanctorum, Scripturarum, & Scholasticorum antiquiorum, quorum auctoritati maxime est tribuendum, non autem ob aliquam rationem cogentem, quæ vera nulla talis ad est, imò potius urget in oppositum insinuando in notione jam assignata educationis. Neque desunt Scotis nobiliter tum ex antiquioribus, tum ex Recentioribus nobilibus sentientes, ex Antiquioribus enim id luculenter tenet Matrôn. 3. dist. 1. quod 5. ubi ab initio loquitur; hic præsertim sicut à causa universalis tantum, & sic anima creatur à Deo, quia Deus cum omni causa secunda concurrat, secundo modo sicut à causa particulari, vel partiali, ut humanitas Christi, ubi Deus supplevit causalitatem agentis particularis; tertio modo, sicut à causa totali, sed in genere causæ efficientis tantum, ut gratia creatur à Deo totaliter, & effectivè, sed dependet ab anima subjective, sicut à causa materiali in qua; quarto sicut causa totalis supplet, quia nulla alia causa concurrat, & hoc modo Angelus creatur totaliter à Deo, quia in suo esse, sicut in suo fieri dependet, non dependet nisi à Deo; ubi ut videtur, ait gratia creari, non quia vere non educatur de potentia materie, pendenteque ab anima in suo esse, fieri, & conservari, sed quia in genere causæ efficientis totaliter dependet à Deo, unde etiam juxta hanc explicationem intelligi possunt Scripturæ, & Patres, cum ajunt gratiam creari, vel à solo Deo dari, quia nempe nulla alia causa secunda concurrat à ejuo productionem in genere causæ efficientis; licet concurrat aliqui in genere causæ materialis, scilicet anima;

162 Tertio lib. 1. cap. 7. num. 53. pag. 55. probat Ferchius animam non bene distingui à cæteris formis, quod alia sint educata de potentia materie, ipsa verò minime, nam potius res contra se habet, quod ipsa sola est educa de potentia materie, quod probat tali discursu; quoniam distinctio vocum educi, & induci fundatur super illum textum; & 2. de Gen. anim. cap. 3. formæ possunt comparari vel ad efficiens ex quo vel ad materiam in qua; formæ quæ ab agente extrinsecio in materia veniunt educi, hoc est ab extra duci dicantur, talis est sola mens; animæ alia, quæ non veniunt ab extrinsecio sed intrinsecio agente, non dicantur educi, quia non veniunt ab extrinsecio; formæ omnes in ordine ad materiam in ea sunt, & sunt, unde omnes quod fieri in materia induci dicantur, quando scilicet totam sit, quando totam destruitur, sola mens educitur de materia, & potentia materie, quoniam extra materiam ducitur, est enim separabilis, alia forma vel inhærere, & non possunt esse sine toto, sed cum toto in se esse intereant; sunt quippe ex 13. Met. sum. 1. text. 2. prioris ratione, non substantia, undenulla alia materia educitur de potentia materie, nisi intellectiva.

Respond. hoc argumentum plus esse imperatorium, quam probatorium, propositiones siquidem profuerant in modo imperativo, sed non probantur, nec mirum, quia Ferchius ipse ultra fatetur se non dici sursum voluntarie loqui, & ad placitum suum, unde quia cæteri Philosophi, ac Theologi nolunt ejus imperio subiciri, totum ejus, quantum est, discursum ex integro negant, & præsertim propositionem istam adeò male forentem nulla alia forma educitur de materia, nisi intellectiva, quam salvare nequit Ferchius nisi terminos pervertendo, & lumendo contrario modo, quoniam sciatis alii, & cum magna improprietate, nam ut notat Canonicus 2. Phyl. quod 1. art. 7. educi est ab esse intraduci, & non ab extra dari, & in hoc significato etiam Sacer. Scriptura utitur hoc vocabulo 2. Esdræ 9. 1. 3. anam de petra educi fuit, & sic etiam habet communis loquendi modum; non ergo formæ, quæ agente extrinsecio in materia veniunt, dici debent educi, hoc est, ab extra duci, sed proprio loquendo dici debent induci, ideo aliam produca introduci in materia; Et adhuc minus proprie, quando homo destruitur, anima dicitur educi de materia, quia educio formæ apud Philosophos pertinet ad generationem totius, non ad corruptionem, & magna constato est vel eodem educationis uti vocabulo in hominis generatione, ac ejusdem corruptione, adeo ut mens dicatur educi, & cum gignitur homo quatenus ab extra dicitur juxta primam explicationem in generatione, & quatenus extra materiam ducitur in corruptione juxta secundam; imò hæc duo significata educationis animæ in generatione, & interitu totius sui profors repugnant videntur, quoniam in generatione animam educi idem est, quod ab extra duci in corpus, in corruptione vero hominis animam educi est ab intra duci ad extra, id est a corpore extra corpus, quæ omnia constanter esse propriis voluntariis dicta, & abique ullo profors fundamentis; animam rationalem nec esse formam materialem, nec educatam de potentia materie probat Tromb. quod de immort. anim. art. 1. conel.

Quarto quia disp. 5. cit. de Gen. quod 2. art. 1. num. 65. additimus gratiam non creari, sed potius educi de potentia animæ juxta dicta disp. 3. Phyl. quod 5. art. 2. de formis supernaturalibus in universum, Ferch. 1. 3. defens. cap. 2. multis Scoti auctoritatibus manibus nos adortur ostendens de mente Doctoris gratiam, cætera quoque data supernaturalia verè, & proprie creari, & anihilari, sed præsertim vim facit in quadam Scoti auctoritate 3. dist. 11. quod 1. ubi ait, Angelum, animam, & gratiam proprie creari, quia de nihilo producuntur à primo efficiente, unde tandem concludit nos esse transfugas à Shola Scot. ad Scholam Cajet. & Saar.

163 Respond. nos loc. cit. disp. 3. Phyl. quest. 5. art. 2. omnes fere illas auctoritates adduxisse, & præsertim illam, quam cæteris magis urgetem 3. dist. 11. quest. 1. atque ideo nitro ibi concessisse Scotum magis inclinasse ad locutum esse, non ob aliquam rationem creetur, addidimusque ad locutum esse, non ob aliquam rationem urgetem, quam nunquam addaxit, sed nec recedere à communis modo loquendi Scripturarum, & PP. qui dicunt gratiam in nobis à Deo creari, vel coninari, quæ etiam auctoritates diximus explicari posse de creatione in sensu morali, ut nempe, & gratia creari dicatur.

ARTICULUS I.

An omnis forma physica sit corruptibilis.

165 Mnem formam physicam, five subsistentiam sit, five accidentalem, sola anima rationali excepta, sicut generalibus est, ac verè incipit in materia, ita quoque esse corruptibilem, ac in materia desinare jam disp. 5. de gener. quod 2. determinatum est, ac ipsa quoque experientia docet in omnibus transmurationibus tam substantialibus, quam accidentalibus, quæ quotidie contingunt. Neque obstat, quod asserit solet ex Arist. 1. Phyl. & 7. Met. & alibi frequenter, quod fieri, & corrupti proprium est compositi, non formæ. Quia, ut bene Suarez notavit disp. 15. Met. sect. 2. hæc inflantia magis consistit in verbis, & modo loquendi, quam in re, etenim forma revera antea non erat, & postea est, ergo facta est, & post corruptionem compositi non amplius est loquendo de formis materialibus, & antea erat, ergo reverè definit esse, & quando Arist. loc. cit. dixit fieri esse compositum, non formarum planè non loquitur de fieri quocumque sumpto, sed certo quodam, & peculiari modo, qui loqui compositi convenit, ut passim omnes Metaphysici explicant 7. Metaph. quod 11. a. solum compositum per se generatur.

Ferchius tamen vestig. 6. lib. 1. cap. 2. probavit quibusdam rationibus in Arist. textu fundatis omnem formam substantialem, prout ab accidentali distinguitur, esse separabilem à materia, sempiternam, atque incorruptibilem, disputativè tamen potius, quam assertivè, & quia insolutæ res reliquit (quæ de causa ignis, forè ad exercitium aliorum) ut ejus monitum observare videretur vult. 4. num. 46. equum non esse, quæ contra veritatem pugnant, insoluta dimittere, nisi in iudicio de veritate prævaricari, eas diluimus loc. cit. de gener. & corrupt. & quando rite gratiam effecit arbitrabimur ejus præcepto obtemperando, ecce quod totus in furorem versus lib. 3. Defens. exclamant, & perstricit illas rationes non fuisse à nobis solutas, & ad hæc in suo robore remanere, sic enim loquitur lib. 10. pag. 271. nisi. 14. Quia tamen impugnantibus est omnibus repugnandum, affirmo illam universalem, omnimodam substantiam esse separabilem, esse falsam, sed vos non esse sufficientes vestris rationibus ad probandum, quod illa fit falsa, neque esse sufficientes vestris responsionibus ad defendendum, quod illa non sit vera, sic enim est à me munita, ut vos jatere possitis, sed finiam asserere illius conclusionis non possitis; ita Ferchius solito supercilio? & sic integrum tertium illum librum confusum in defensionem illius propositionis, quam fateatur esse falsam, atque ideo totum librum impendit in defensione falsitatis, quod an Philosophum deceat veritatis investigatorem alieno iudicio relinquimus.

166 Cæterum, quem bene dixit loc. cit. vestig. 4. num. 46. æquum non esse, quæ contra veritatem pugnant, insoluta dimittere, aut in iudicio de veritate prævaricari; tam male dixit postea lib. 3. Defens. pag. 271. nisi. 14. impugnantibus esse omnino repugnandum, etiam quando pro veritate pugnant, nam ultra fateatur ibi nos impugnantem propositionem falsam, & veritatem repugnare; hoc, inquam, male dicitur, nam pugnantem pro veritate utrique disputanti nota cedendum est, non repugnandum, aut contradicendum, quod enim ad disputandum ingenium Philosophum compellit, & excitat, est veritas inveniendæ desiderium, non æmulatio, jaçtantia, & contendendi libido, unde ex allegatis verbis illius Auctoris palam colligitur motum esse ad illam defensionem, non ex veritate inquirendæ desiderio, sed ex mera æmulatio, ac contentionis affectu, ac mera indignatione, quod ejus rationes, tanquam proprio Marte inventas solvere tentaverit: cum tamen argumenta illa, quibus cum propositionem veritabilivè, sint communissima, & ex criticis Arist. textibus collecta, sicut & solutorem texum nobis Auctor ille, quod dicamus argumenta illa esse communia illis verbis, quæ habet lib. 3. Defens. pag. 263. num. 4. Intellego intentionem vestram, quæ scilicet, utrum quid alium aliquem illas rationes invenire possitis, ut ostendatis, illas non esse peregrinas; non patuisse hæc vice, etiam falsas, sed cum divinis lumine illustrantes non, inquam, ita luceant, quia talem investigationem planè non fecimus, imò libenter esse ex tuo pæni ibi admittimus quia tamen nunc ejus verbis cogor ad hanc investigationem faciendam, ostendamus esse argumens communissima uno vel altero excepto, quod in falla fundatur textum Arist. expositione ex proprio capite data, dupliciter tamen quod ait, has rationes fuisse propriolabore paratas, sed cum divino lumine illustrantes, nam scilicet ibi fateatur, & præsertim paulo infra pag. 271. num. 14. propositionem illam omnimodam substantiam esse separabilem, ad cujus probationem eas induxit, esse falsam; si ergo falsa est, pudeat eum dicere rationes illas falsum probantes fuisse proprio labore paratas divino lumine illustrantes, quia Deus, qui est summa veritas, ad mendacium non illustrat, nec ad comprobationem falli concurrit.

Quoniam verò queritur hic Auctor has suas rationes non fuisse à nobis fideliter relatas, & verba omisit necessaria ad vim argumenti constitutendam; hic magis ad verbum illas referam, & cum particulis magis prægnantibus ut ipse cepit, ut inde pateat adhuc ex illis majus robur argumenta illa non fumere, nec re vera, permissum.

QUÆSTIO V.

De formarum destinatione, vel interitu.

Circa formarum originem, & inceptionem tota quæstione præcedenti veritatis sumus tam substantialium, quam accidentalium, quia sumpta occasione occurritus objectis à Ferchio contra nostram sententiam in 2. dist. 11. quest. 1. art. 2. Defens. ut tueretur vel suam factionem ex nihilo, vel factionem ex seminario formarum cum Contarino, nunc de earundem formarum destinatione, & interitu agendum est, ut hac occasione ad alia possimus occurrere, quæ obicit lib. 3. & 4. quod quidem majori, quæ potero, brevitate, duobus articulis prælabo.

missum esse; quod ad vim argumentorum spectabat, & quæ sunt prætermissa, non nisi brevitate gratia fuisse dimissa, non autem ad enervanda eius argumenta, neque enim tenetur quilibet Auditor ad veritatem argumenti verbatim referre, sed sufficit si necessaria verba illorum argumentorum specialia continere myseria, alioquin planè singula relata fuissent, nunc referamus ejus argumenta per ordinem, nostras solutiones, & earum impugnationes à Ferchio factas lib. 3. Defens.

Primum, & secundum Argumentum.

167 P Rimo itaque arguit Ferch. loc. cit. ad probandum omnem formam substantialem esse separabilem, & perennem, Arisl. 5. Met. tex. 15. docens, quod vocabulum substantia accipitur pro forma, declarat, de qua forma nomen substantia usurpetur dicens substantiam dici. Et id quod cum quod quid sit, etiam separabile fuerit, tale verò est quod forma, & species; In 7. Metaph. comparatur materia, forma, compositum, ut agnoscat quænam horum sit substantia, & magis substantia, ait autem ex his itaque speculantibus accidit substantiam esse materiam: at impossibile est, ut in separabilibus, & quod quid videmus maximè inesse substantia, propter quod forma, & quod ex ambobus substantia videtur magis esse, quam materia; fitaque forma id est substantia, & magis substantia, quam materia, quia forma est separabilis, satis vera est conclusio, quod probamus, nam hæc differentia inter materiam, & formam est universalis, scilicet quod forma est magis substantia; ergo & ratio hujus differentia, nempe separabilis universalis esse debet, ut causæ, & effectus æquentur. Denique 12. Metaph. 26. Adus namque est forma, si separabilis sit, & quod ex ambobus &c. quibus ex auctoritatibus quatuor observo; Primum in his Philosophum loqui de forma communissimè, & metaphysico ritu, non de forma aliqua specialissima; secundo quia separabile ratione etiam à Mathematico expenditur, cum hic sermo non metaphysicum habeat, separabilis metaphysica videtur accipienda, scilicet rei, & rationis. Tertio quia ponitur differentia inter materiam, & formam, atque separabilis magis attribuitur formæ; sanè materia ratione, & re est à singulis formis separabilis, ergo & forma omnis erit hoc pacto separabilis. Quarto in 12. Metaph. & 5. Metaph. discriminantur forma substantialis, & accidentalis, atque substantialis affirmatur separabilis, accidentalis minime; si formam accidentalem ratione, & secundum quid separabilem esse negas, profectò Mathematicam abstractionem denegas; igitur separabilem re, & simpliciter concedere debes omnem formam substantialem, qui fateris formam accidentalem non esse re, ac simpliciter separabilem. Probatur consequentia, quoniam illa separabilis conceditur formæ substantiali, quæ negatur accidentali in citatis locis.

Secundo arguit, ex 7. Metaph. 4. & 12. Metaph. 3. dicimus esse differentiam inter formam substantialem, atque accidentalem, quod nullum accidens est separabile, substantia est separabilis; quæ differentia si est universalis, & bene assignata concludit, quod omnis substantia est separabilis; atque forma substantialis est substantia, ergo omnis forma substantialis est separabilis, nimirum eo separationis genere, quod formæ accidentariæ non congruit, tale est separabile esse re, nam separabile esse ratione commune est substantiæ, & accidenti, & accidenti, & substantia non discriminantur in ea separabilitate, quæ est eis communis.

168 Responsum est ad hæc duo argumenta simul disp. 5. de Gen. qu. 2. art. 2. num. 69. Arisl. locis allegatis præferunt in secunda ratione non ponere illam differentiam inter formam substantialem, & accidentalem, quod illa sit separabilis à materia, non substantia, sed ponit illam differentiam inter substantiam ex una parte, & accidens ex alia in hoc sensu, quod substantia est per se existens, & separabilis ab accidentibus, accidentia verò non habent esse per se, nec possunt separari à substantia; ita exponunt ibi omnes præsertim Scotus in expositione illorum textuum, & quol. 2. ab initio, & textus de se patet; ex eo autem quod substantia separabilis sit ab accidente non est contra sanè non videmus, quomodo ritè hinc inferatur omnem formam substantialem esse separabilem à materia, potius enim inferri deberet esse separabilem à suis accidentibus, quod non est inferri debere esse separabilem à suis accidentibus, hæc sunt nostra verba etiam ab ipso fideliter relata; & hæc est consequentia, quam nos dicimus ritè inferri non posse, virtute illius argumenti, nempe separationem formæ à materia, non autem separationem materię à forma, ut ipse inquit, nos ergo bene vidimus, & consideravimus consequentiam ab ipso intentam in suo argumento, at ipse non bene vidit, quod in nostra solutione scriptum jacet.

Deinde, quia ad loca Arisl. in primo argumento allata applicamus eandem solutionem datam ad loca adducta in secundo, quod nempe intelligit substantiam quantum est ex se esse ab accidentibus separabilem. Ferchius num. 50. hæc glossam impugnat offendendo, quod in illis textibus in primo argumento allatis non fiat comparatio inter substantiam, & accidentia, sed inter ipsas substantias præcisè, & per hoc distinguatur præsertim forma à materia, & compositum, quod forma est separabilis à materia, & compositum, quæ separabilis nequit convenire materię in ratione potentie, quia potentia non est separabilis ab actu mensurante, & mensuratum in his quæ sunt ad aliquid scriptum est de sententia, & sciendum, neque etiam compositum, quia compositum nequit separari à partibus, quod illoqueat Arisl. de separabilitate respectu accidentium, non bene per talem separabilitatem determinatur de communibus tribus substantiis materię, formæ, & compositum, non autem est propria ipsius adus, hoc autem totum ostendit ponderando tres illi textus in primo argumento adductos; Prima auctoritas ex 7. Metaph. 15. (hæc tamen habetur 5. Metaph. non 7.) accidit igitur duobus modis dicit substantiam, & ipsum ultimum substantium, quod non dicitur de alio, & id quod, cum quod quid sit, etiam separabile fuerit, tale verò est quod forma, & species significata per vocabula substantia sunt duo, unum est ultimum substantium, quod 7. Metaph. 7. dividitur in materiam, formam, & compositum; reliquum significatum est unum ex istis tribus, scilicet forma, quæ habet duas condiciones quoad substantiam, & comparationem ad

ta ad reliquas duas substantias, scilicet materiam, & formam distinguuntur ab eis per separabile, & per quid; secunda auctoritas ex 7. Metaph. 8. Ex his itaque speculantibus, accidit substantiam esse materiam, ac impossibile est, ut in separabilibus, & quod quid videtur maximè inesse substantia, propter quod forma, & quod ex ambobus substantia videtur esse magis, quam materia, liquidò constat in textu præcisè comparari tres substantias inter se, & non ad accidens de quo nec verbum quidem; & Arisl. per quid dicitur, & separabiliter, probat formam esse magis substantiam, quam sit materia, si loqueretur de separabilitate ab accidente, hoc est commune tribus substantiis comparatis, non proprium formæ, ergo nihil concluderet; præterea quidditas competit soli formæ, sed in ordine ad materiam, quam specificat; & ad compositum, quod constituit, ergo & separabilis convenit soli formæ in ordine ad compositum, sine quo potest esse, quantum est ex se, sicut prius reatiter potest esse sine posteriori, ergo & similiter habet separabilitatem à materia. Tertia auctoritas ex 12. Metaph. 26. similiter ponit formam separabilem esse comparando ad substantias, & non ad accidens, cadunt autem hæc in prædictis casibus, actus namque forma est, si separabilis sit, & quod ex ambobus, privatio etiam, ut tenebræ, & quod ægritudo, potentia autem materia, hæc namque esse, quod ambo ferri possunt; comparatur actus ad potentiam, & compositum, comparatio est inter substantias, ut constat, atque adus dicitur esse forma, si separabilis sit, ubi separabile soli actus datur non compositum, quia compositum non potest separari à partibus, non autem in ratione potentie, quia potentia non est separabilis ab actu mensurante, si autem separabile respectu accidentium diceretur, esset commune tribus substantiis, & non proprium ipsius actus.

De hæc Ferchii expositione illorum trium textuum dicam, quod ipse inquit de nostra, est expositio inermis, verba sua sunt, sed nulla auctoritate, nulla ratio tradit, & ex proprio capite data, & in primis hæc sua expositio contra est, quæ habet in formatione primi argumenti vestig. 6. lib. 7. cap. 2. hic enim dicit fieri in illis textibus comparationem tantum inter substantias, & nec verbum quidem fieri de accidentibus; ibi autem in quarta observatione dicit, quod in 12. Metaph. & 5. Metaph. discernuntur forma substantialis, & accidentalis, & substantialis affirmatur separabilis, accidentalis minime; ergo ex ejus confessione in illis textibus non fit tantum comparatio inter substantias quoad separabilitatem, sed etiam inter substantiam, & accidens. Deinde hic ait separabilitatem, de qua fit mentio in illis textibus, esse propriam formæ, hæc convenire materię, ac composito, imò formam per ipsam discerni à his, at ibi in tertia observatione dicitur, quod in eis textibus ponitur differentia inter materiam, & formam, atque separabilis magis attribuitur formæ; sanè materia ratione, & re est à singulis formis separabilis, ergo & forma omnis erit hoc pacto separabilis, quibus veris palam concedit Ferchius separabilitatem, de qua est sermo in eis textibus, esse quidem commune materię, & formæ, magis tamen convenire formæ, & per hoc formam discerni à materia; Rursus hic negat materię convenire separabilitatem à forma, quia potentia non est separabilis ab actu mensurante; ibi verò in eadem tertia observatione manifestè concedit materiam re, & ratione esse à singulis formis separabilem.

Sed præterea ostendo, hæc expositionem non esse ad intentionem textus, nam in 1. loco scilicet 5. Metaph. 15. vel loquitur de separabilitate, ut communis est omnis substantiæ, vel planè in sensu longè diverso ab eo, quem communicat Ferchius, id autem probat non exponendo illam textum ex meo capite, ut ipse facit, sed cum Alenfi, & Scoto; Alenfi enim exponit, quod ibi Arisl. reducit omnes modos substantiæ ad duos, uno modo substantia dicitur, ut substantium ultimum, id est prima substantia, quia ad illud facta tota resolutio prædicamenti, alio modo dicitur substantia quodcumque fuerit tale, pro quo ipsum est aliquid ens, & per quod fuerit aliquid separabile, & distinctum ab alio, tale verò quod se dicitur substantia, est forma, & species uniuscujusque nam unumquodque pro se formam est ens, quia forma est ratio essendi, & etiam per formam unumquodque distinguitur ab omni alio, quia illud idem, quod est principium essendi, est principium distinguendi, per eandem enim formam, per quam homo est homo, per eandem non est Alenus, ita Alenfi, ex qua expositio patet separabilitatem sumi ab Arisl. iuxta hæc expositionem in sensu longè diverso ab eo, quem Ferchius intendit, nam forma dicitur separabilis, quatenus constituitur per ipsam separari, & feceruntur quocunque alio; Et cum hæc expositio consonat quoque Scoti expositioni, cum in eodem textum ait, quod ibi Arisl. reducit omnes dictos modos substantiæ ad duos, substantia uno modo est secundum quam dicitur substantium ultimum, id est prima substantia, quæ ita dicitur, quod non adhuc de alio prædicatur, & quod est hoc aliquid ens, quasi per se existens, & separabile fuerit, id est distinctum ab omnibus aliis; tale verò id est alio modo dicitur substantia uniuscujusque forma, & species; ita Scot. concinens Alenfi, & solum in hoc differens, quod separabilitatem tribuit substantiæ in primo significato, ut scilicet dicit primam substantiam, non autem formam; unde etiam Ferchius contendat sumi separabilitatem, non per distinctionem, vel distinguibilitatem, ut exponunt Alenfi, & Scotus, sed in sensu ab ipso præterito, ut hinc intantum non habet, quia talis separabilis substantiæ adscribitur in primo significato, nimirum ut est ultimum substantium,

quæ cum 7. Met. 7. dividatur per ipsum in materiam, formam, & compositum, jam hic erit sermo non de separabilitate à materia, quæ sit propria formæ, sed de separabilitate, quæ est communis tribus substantiis, quæ quidem est separabilis ab accidente; Neque recurrit Ferchius ad solum effugium dicendo hæc non esse Scoti expositionem, sed Antonii Andree ab Aquinate rescriptam, nam potius est ab Alenfi rescripta, & quando erant concederetur eam expositionem non esse Scoti, sed Antonii Andree, hoc sufficit, ut sit præferenda sive, quia sicut ipse dicit pluris valere unum Arisl. quam decem Matrones lib. 3. pag. 127. n. 69. ita dico pluris valere unum Arisl. quam decem Matrones, quom mille, & centum mille Perchius, sed in secundo etiam loco nempe 7. Met. 8. satis clare constat ex ipsis verbis contextus non ibi sermone fieri de aliqua separabilitate, quæ sit propria formæ, sed quæ sit communis ad minus formæ, & compositum, quia per se separabile, quod maximè convenit substantiæ probat formam, & compositum esse magis substantiam, quam materia; sed ne exponere videam ex proprio capite, audiantur Alenfi, & Scotus; Alenfi inquit, in parte ista, quia probavit secundum opinionem aliorum, quod materia erat maximè substantia, hic ostendit, quod non est verum, sed quod compositum, & forma sunt magis substantia, quam materia, & est ratio ejus talis, de ratione substantiæ est, quod sit separabilis, & quod sit hoc aliquid in se subsistens, sed hoc magis convenit composito, & formæ, quam materię; ergo ipsa sunt magis substantia, quam materia; hæc Alenfi, cui sic concinit Scotus in eodem textum, arguit contra dictas opiniones ostendens, quod materia non est maximè substantia per talem rationem, de ratione substantiæ videtur esse duo, scilicet quod sit separabilis ab aliis, & quod sit hoc aliquid, sed materia non est huiusmodi, ergo materia non est maximè substantia, ita Scotus; ex quibus apparet hic esse sermone de separabilitate, ut est communis omnis substantiæ, & ex eo probari formam, & compositum esse magis substantias, quia talis separabilis, magis convenit formæ, & composito, quam materię, ut & Ferchius ipse fatetur vestig. 6. lib. 1. cap. 2. formando primam rationem in tertia observatione. Ex quo facile diluatur ratio, quæ probat Ferchius hic sermone esse de quadam separabilitate, quæ sit propria formæ, quia per quidditatem, & separabilitatem probat Arisl. formam esse magis substantiam, quam sit materia, si loqueretur de separabilitate ab accidente, hoc est commune tribus substantiis comparatis, non proprium formæ, atque adeò nihil concluderet, saltem est assumptum, quia ut constat ex expressis verbis textus non sola forma probatur esse magis substantia, quam materia; sed etiam compositum, ut non separabile, & quod quid videtur maximè inesse substantia, propter quod forma, & quod ex ambobus substantia videtur esse magis, quam materia, quæ sunt magis substantia, quamvis autem de separabilitate loquitur, ut est communis tribus substantiis comparatis, adhuc bene concludit formam, & compositum esse magis substantias, quia sunt magis separabiles, & hoc aliquid, quam materia, ut Ferchius ipse dicebat vestig. 6. lib. 1. cap. 2. formando primum argumentum in tertia observatione.

In tertio tandem loco ex 12. Metaph. 26. neque sit sermo de aliqua separabilitate, quæ sit propria formæ, quia separabilis tribuitur ibi tam formæ, quam composito, dum dicitur, actus namque forma est, si separabilis sit, & quod ex ambobus, adeo tamen forma, quam compositum sunt actus separabiles, loquitur ergo de illa separabilitate, quæ communis est omni substantiæ, & per quam substantia à toto genere distinguitur ab accidente; de qua separabilitate in text. 25. immediate præcedenti locutus erat dicens, cum autem quodam separabilis sit, quodam inseparabilis sit, illa sunt substantia; inò si rursus Scotiam, & Alenfiem, expositionem attendere velimus in nullo ex his sensibus loquitur Arisl. de separabilitate adus, sed in sensu Platonico, ut apud ipsos est videre, & denique sit iam loqueretur de separabilitate formæ in sensu Ferchii, nihil certi inde deduci potest, quia loquitur conditionatè, actus namque forma est, si separabilis sit; Ex his itaque constat, cum ait Arisl. formam esse separabilem, vel intelligendum esse de separabilitate ab accidentibus, quæ est communis omni substantiæ, vel in alio certe sensu ab eo, quem Ferchius finxit ex suo capite absque adminiculo rationis, vel alioquin Auctoribus.

Tertium, & quartum Argumentum.

172 TERTIO principaliter arguit Ferchius vestig. cit. in 8. Met. tex. 8. violentissimè dicitur, dum Arisl. dicitur de substantia, quæ est forma, necesse est, inquit, aut sermone hanc esse, aut corruptibilem ab ipso eo, quod corruptibile, & factum esse ab ipso eo, quod factum, ostendit autem, & declarat quomodo aliter, quod formam nullus facit, neque generatur, sed efficitur hoc, per quod ex his, in hac auctoritate observa primam partem, si qua talem distinctivam facit Philosophus, necesse est formam substantialem aut esse sempiternam, aut esse corruptibilem ab ipso eo, quod corruptum, & esse factum ab ipso eo quod factum, sed pariter est vera, dicens omnem formam substantialem esse sempiternam. Posset respondere, illam distinctivam non esse sufficientem, nam primo forma non est sempiterna, secundo non generatur sine generatione, sed tertio verum est, quod forma generatur, sed generatione. Contra insurgit Arisl. in secunda parte dicens ostendit

sum esse alibi, quod nullus facit formam, quodque forma non fit...

Quarto arguit Arist. Met. 2. ac in 7 Met. 2.6. 27. 32. textibus...

173 Ad hæc duo argumenta, sicut ferè in idem coincidunt, ita...

Itaque loc. cit. vestig. 1. cap. 17. num. 49. apud Ferchium arguit...

tatem, cum Arist. tam multis locis negat, quod forma fit, vel im-

174 Conferas modo hoc Ferchi argumentum cum tertio, &

Attamen, ut verum fatear, nec bene impugnatur solutionem...

Quintum argumentum.

175 Quinto arguit eodem cap. 9. n. 8. in 1. de anim. tex. 12. sc 3.

176 Respond. neque hoc argumentum esse novum, neque proprium...

fieri; itaque Ferchius motivum arguere d. Bon. desumpsit, &

Hanc solutionem Ferchius impugnatur, & primo negat argumen-

176 Sed in primis male negat accidentem formam habere...

178 Immo hic est sensus propriè intentus ab Arist. loc. cit. 1. de...

gandum; semper autem aliqua forma cuiuscunque speciei in actu...

177 Impugnatio autem nostræ solutionis est, quia falsum est...

179 Respond. quod non potest dici comunicatio in alio sensu...

quædam, ac in certo quodam gradu sibi determinet pro confervatione sui, quibus deficientibus ipsam quousque deficere est necessarium, ipsa experientia docet, & Doctor 2. d. 12. qu. 3. R. Caterum quæ desiderat Ferchius ad singulas singillatim responderi lib. 3. nu. 72. ad 1. cùm ait substantiam, seu formam substantialem non posse aliquid accidens ad suum esse substantiale, sed tantum ad completam actualitatem suam, & secundum accidens, negatur hoc à simpliciter ex proxime dictis, ad probationem ex 7. Met. 4. cum ait Arist. ibi substantiam esse separabilem, vel separari posse à quolibet accidente, debet id intelligi de potentia logica, non autem physica, ut notat Tromb. 7. Met. qu. 3. & est explicatio Scoti quod 2. infra B. & 4. d. 1. q. 1. KK. & 2. d. 3. q. 4. D. & 7. Met. q. 2. quod nempe substantia est separabilis ab accidente quocunque, non quod possit hoc ab agente naturali fieri, sed quia quantum est de se non repugnat sibi contradicitorie posse esse prius duratione accidente, qui locus explicabitur ex professo quæst. seq.

Ad 2. pariter dicendum assumptum non semper verificari in ordine ad potentiam physicam, quam licet Arist. non noverit, novit tamen ipsam potentiam logicam 5. Met. cap. de potentia text. 17. quæ consistit in non repugnare rei, alioquin eadem ratione probaretur materiam posse naturaliter existere sine omni forma. Ad 3. ait Doctor 1. d. 30. qu. 2. §. ad 2. quæstionem, majorem verificari universaliter in necessariis a se, & ex se, non autem semper in necessariis ab alio, quia cum istius necessitas non sit summa, potest interdum habere aliquam connexionem cum minus necessariis, quo deficientes deficit etiam magis necessarius, sic passio est minus necessaria, quam quidditas, quia hæc est necessaria in primo modo dicendi per se, & illa in secundo, & nihilominus destructa passione destruitur etiam, & quidditas ob necessarium connexionem inter utramque, sic igitur in proposito forma substantialis in suo esse substantiali necessaria habet connexionem cum accidentalibus disputata in certo quodam, ac determinato gradu, non quidem tanquam cum alio, quod ad eum esse præexistit, vel coexistit, sed quod ad esse eius necessarium consequitur, de quo necessitas modo loquitur Doctor quod 8. lit. S. & 7. Met. q. 2. paulo ante argumentum solutionem, & ideo hæc non est vera, & propria dependentia; nam talis datur in posteriori respectu prioris non e contrâ.

Ad 4. dissinguo assumptum, prius essentialiter non petit posterius ad sui esse, tamquam quid præexistens, vel coexistens ad eius esse concedo, tanquam quid necessarium consequens, nego, quæ ratione, licet datur aliqua causa effectum suum tempore præcedens, alique tamen habent illam sibi coævum, nec non nisi natura præcedent illum ut Sol lucem, ignis calorem &c. sic in proposito forma substantialis petit dispositionem sibi necessariam, quæ necessaria ad ipsam consequitur. Immerito tamen queritur Ferchius de nobis, quod dixerimus nonnullas ex præfatis propositionibus ex Scoti de simplificatione dicens, si necessarium aliquam propositionem ex Scoti, id non fecerim, quia Scoti est, ad quæ eadem fonte accipit, ex quo Scotus accepit, nempe ex Arist. quia propositiones illæ erant propria in scriptis ante naturam Scoti, & Scotistarum. Fortè dudet ipsum has propositiones à Scoto didicisse? planè libenter magis eas apud Scotum lego, quam apud Arist. quia Scotus eas ratione valida fundat, & firmat, ut plurimum, non Arist. Sed mirabile hominis genitum considera, quæ à communi Præceptore dicere de ignat, & posse non semel nobis obicit, si aliquid adducimus quantumvis propterea Aristot. auctoritatem, et fuisse sublatam, ex suo fonte hausit, ex suo decem quæstionum libello perinde, ac si foret mare magnum doctrinæ Peripateticæ, & quasi auctoritates illæ non extarent in aliis libris ante Ferchii nativitatē, sic parum infra in hoc eodem cap. 9. lib. 3. pag. 342. cum citamus illam propositionem in Peripato vulgarissimam ex 9. Met. prius generatæ sunt posteriora perfectissima, text. 15. quam Scotus interpretatus memorat 1. d. 5. quæst. 2. Q. & quod 1. 5. R. & alibi ait non esse ex nostro laceo, non ex Arist. aut Scoto desumptam, sed ex nostri magno sacrum Vespigationibus vestig. 10. nu. 69. quali pro nostro profectu plus quis Vespigationibus incubamus, quam Scotus & Arist. quali ex profectio non in aliis exter libris, & alibi læpissime eam non memoremus in logica, & Physica, quæ ante eius vespigationes fuerunt impressæ. Immerico tandem queratur, quod solutionem principalem hujus argumenti non referamus, tanquam suam, sed cur dicitur? responderetur, ut ibi non in vicinis responderetur ut Ferchius respondet, forte, quia nihil quod vobis placeat, vultis ut meum recognoscere? siquid fuisse impugandum, nomen meum planè buccis clangere voluisset, turbati animi verba sunt illa eam solutionem non retulimus, ut suam, quia vera non est illa, sed communis omnium ad hoc ipsum argumentum, quod autem commune illi sibi appropriare non licet, suumque vocare; an quæ bene dicit, & nobis placeat, recognoscamus ut sua, videre potest lector dil. 6. de anim. q. 8. art. 2. ubi plura approbamus, & recipimus eam de primo cogito, eo quia in ea quæstione cum Scoto militat, ex quo quoniam conficere potest nos non ex livore, vel contentione se ipsum in aliis impugnat, sed quia quæ diligebat, Scoto repugnant, vel veritate, quæ nos in nostra Philosophia vespigationibus Scoto duce, ac præceptore, cuius utinam effectus digni Discipuli.

Notum, ac Decimum Argumentum.

186 Non arguit, vestig. 6. numer. 12. & rursum lib. 3. defens. num. 75. materia prima est æterna, ergo & omnis forma substantialis: probatur consequentia, quod magis accedit ad esse divinum, magis de illo participat, sed esse divinum esse vivens optimum, & sempiternum 12. Met. 39. materia vero ex 1. Phys. 81. est bonum divinum, & appetibile, forma est indiga ipsius esse divini, & appetit illud, scilicet formam, ergo forma magis participat de ipso esse sempiterno, quam materia. Secundo, quod habet rationem finis intenti ad omnia agente subcaelesti, hoc magis est in ipso agente appetente, vel in effectu interno ab agente eodem, sed 2. de anim. 34. & 37. omnia agunt ut ipso esse agente, & ditino participent, illi que causa agunt quocunque agunt secundum naturam, ergo forma est in agente appetente ipsum semper esse, & communicat effectui ipsi semper esse, ergo forma est sempiterna. Tertio, quod est perfectior pro-prius, & similis est melius per 3. Top. loco 32. & 33. Sed forma est magis propinqua Deo, & ipsi hinc intento ab omnibus agentibus, qui est æternus, ergo forma est magis ponenda æternæ, quam materia, alioquin materia magis participaret sine interto, quam forma, si materia eadem numero semper esset, forma non semper esset.

Decimo arguit eisdem locis, in 3. Top. loco primo, quod est diuturnus, stabilis, hoc melius, ac ex Arist. 2. de gen. anim. esse, quam non esse; & vivere, quam non vivere melius, ergo semper esse melius quam semper esse, nemose est, qui ceteris paribus non velit magis mille annos vivere, quam cum pisce ephemere ex 1. de hist. animal. c. 5. aut cum aybasidæ Hispanicæ ex 5. de hist. animal. c. 19. vivere unum diem.

Respond. hoc quoque nonum argumentum cum decimo, quod est veluti eius confirmatio, adferri solere ab omnibus passim 1. Physic. quæst. 11. ubi, in materia sit ingenerabilis, & incorruptibilis, namque talis, inquit, esse, foret perfectior, & nobilior, quam sit forma, quæ est corruptibilis, & adhuc magis in terminis adducitur à S. Bonavent. 2. d. 7. part. 2. art. 2. qu. 1. intendens hoc argumentum probare formam à natura non produci, & esse secundum argumentum ab initio quæst. nobilissimum principium est forma, quam materia, & magis dicitur: divinum ergo cum natura non possit in minus, quia non potest in productionem materiam, immò est à sola creatione, multo fortius videtur de forma; unde solutio, quam assert ad hoc Seraphicum Doctor, post hæc his quoque applicari, quæ cum eo coincidunt; At tamem disp. 5. de gen. n. 75. ad ambo simul diximus abundanter fuisse satisfactum disp. 2. Physic. qu. 8. art. 2. in fine, ubi quæritur an materia sit ingenerabilis, & incorruptibilis, & in oppositum solet obici idem argumentum, hinc scilicet sequi materiam esse formam nobiliorem ac compositam, aut formam quoque esse incorruptibilem, entis argumentum ibi respōsum est negando consequentiam, tum quia nobilitas simpliciter attenditur ex perfectiori gradu nature, non ex aliqua peculiari eius conditione; tum quia major, vel minor duratio non inferret universaliter in his inferioribus majorem, vel minorem perfectiōnem, nam ut docet Scot. 1. d. 2. quæst. 2. §. hinc inferitur, 2. d. 1. quæst. 3. ex Arist. 1. Ethic. cap. 6. non est perfectior, quod durat per decem annos, quam quod durat per diem; tum denique quando aliquid duo habent duas perfectiōnes, alterius rationis illud censetur simpliciter nobilior, quod habet perfectiōnem superioris oris iuxta Scoti regulam 1. q. 8. qu. 1. ad 1. quam sussum declarat 4. d. 12. quæst. 2. §. hic sunt duo opinionēs, in proposito materia habet incorruptibilitatem, formam, & compositum actualitatem, & hæc est perfectio superioris ordinis illa, atque ideo compositum, & forma sunt simpliciter nobiliores materia. Ita respondens ibi, & mentionem facimus de composito, quia vera argumentum non minus probe de composito, quod debeat esse sempiternum, & incorruptibile, quam de ipsa forma, cum esse compositum sit perfectior forma, cum & totum eius perfectiōnem includat, & accipit aliud, quod & ex Arist. & ratione probatum est disp. 8. Physic. qu. 2. art. 2. num. 36. licet & hoc quoque audeat Ferchius negare lib. 3. pag. 341. n. 22. dicens totum fortasse conscientia remouet veritatem adeo patientem negare esse simpliciter imperfectius, quam forma, secundum quod perfectius.

187 Quoniam vero disputat, citat. de gener. num. 75. integram hanc resolutionem non retulimus, ne eadem reiteretur, sed ad eam lectorem remittendo disp. 2. Physic. quæst. 8. art. 2. breviter diximus locum illum Topicum intelligi debere, cum cætera formæ paria, quod hic non contingit. Ideo Ferchius lib. 3. defens. c. 9. num. 76. ait non respondere ad argumentum decimum, nonnumquam supprimere; nec ad illud bene respondere; quia non ostendimus, in quo sit paritas, vel imparitas in habendo ipso esse æterni inter materiam, & formam, & loca illa Scoti à nobis citata inquit sepius vidisse, quam nos abecedarium diceremus. At impolluta est, non nonnumquam supprimere argumentum; immò lectorem pro eius solutione remittimus ad disputat. 2. Physic. quæst. 8. art. 2. in fine ubi hoc argumentum fuerat à nobis solutum, antequam in vestig. 6. c. 2. lib. 1. illud ex aliis Authoribus transtulisset; quod ex solutione ibi data disp. 2. Physic. respondeo ad idem argumentum ut hic conficitur, negando consequentiam, ad probationem quod magis accedit ad divinum, magis de illa participat, &c. jam diximus respondendum esse ex aurea regula tradita.

188 à Scoto 1. d. 3. qu. 1. ad 1. & 4. d. 12. q. 2. lit. E. ubi simili argumento probat quod in materia esse perfectiorem qualitate, quia quod est propinquius perfectiori est simpliciter perfectius, quantitas est simpliciter propinquior substantiæ, quam qualitas, substantia autem est perfectibilior, ergo quantitas est perfectior qualitate. Respondet, si in primo perfectio concurrunt simul multæ perfectiōnes, qualitercunque multæ non eodem modo, aliquid forte potest esse sibi propinquius secundum unam perfectiōnem, & non secundum aliam; ut potest Deus esse simpliciter necesse esse, & hæc necessitas est in ipso perfectio simpliciter; quanto ergo aliquid est magis necessarium tanto erit propinquius Deo, & sic Cælum est Deo propinquius quocunque corruptibile; præter hoc autem Deus est natura intellectualis simpliciter perfectior, hinc secundum hoc magis propinquat creatura merè intellectualis, licet finita, cuiusmodi est natura angelica, & post hanc natura intellectualis nostræ, licet non merè intellectualis, post hanc natura sensitiva, quæ magis propinquat intellectuali, quam non sensitiva, in hoc ergo ordine propinquius est Deo musica, quam Cælum, & post eam inferri ex primo ordine, quod Cælum est propinquius Deo, & per consequens perfectius multæ, ex secundo autem ordine, quod musica est perfectior Cælo, & ita opposita.

Dico ergo quod quodcumque in primo concurrunt perfectiōnes qualitercunque distinctæ, vel disparatæ illud est simpliciter perfectius, quod est sibi propinquius secundum illud quod habet rationem simplicioris, sicut secundum Philosophum 3. Topic. non sequitur, semiam esse meliorem equo, licet sit similior homini, quia non est homini similior in conditionibus nobilioribus simpliciter, conditio autem nobilior simpliciter in primo est intellectualitas magis, quam necessitas essendi eo modo, intelligendum magis, quod est ibi distinctio, & ideo homo est simpliciter nobilior Cælo, nec mireris tale ordinem diversum assignari ad primum fecundum diversas perfectiōnes, quia qualibet perfectio potest esse principium suæ hierarchiæ naturalis, vel secundum Philosophum unius eam aureæ. Itæ secundum diversas perfectiōnes simpliciter in primo participat ordinatè à diversis possunt attendi diversæ caræne aures. Ad propositum dico (tandem insert.) quod in substantia, ut est primum eorum est duplex ordo prioritatis, unus in substantiali, quod includit recipere alia, & perfecti ab eis, alius actualitatis intensivi, & secunda perfectio est simpliciter maior, quam prima quia prima convenit potentiali, vel saltem requirit illud, cui convenit esse potentiale, quantitas autem propinquior est substantiæ secundum primam rationem, quia immediatior secundum rationem receptivam, qualitas autem secundum aliam, ipsa enim est principium agendi, non sic quantitas, & secundum hoc apparere minor actualitas eius, ita Doctor loc. cit. ex hoc breviter diximus ad argumentum disp. 2. Physic. cit. materiam utique habere incorruptibilitatem, ac æternitatem, & in hoc magis, ac celerè ad esse divinum, quam formam, si formam habere actualitatem, quæ est perfectio superioris ordinis, quam sit incorruptibilis, atque i eo simpliciter, & absolute loquendo formam adhuc magis accedere ad esse divinum, quam materiam, quod eo vel maxime dicendum est, quia etiam distincte formam esse æternam, & perennem, materia non appeteret illam ratione talis perfectiōnis, scilicet perennitatis, cum illam de se habeat, sed ratione actualitatis, & ideo quando 1. Physic. 81. forma dicitur bonum divinum, & appetibile hoc intelligi debet de perfectiōne per actualitatem importata, non per æternitatem, quo etiam indicare voluit Philosophus, cum dixit materiam appetere formam, sicut turpe pulchrum, talis enim pulchritudo formæ convenit proprie actualitati, non propter æternitatem, nam hæc etiam convenit materie.

189 Ad 1. Conf. si bene concluderet, nedom probaret æternitatem forme substantialis, sed etiam accidentalis, nam hæc quoque appetit sui conservationem, & agit, ut ipso semper esse, & divitiatione Dei in substantiæ, & compositi tam substantialis, quam accidentalis, quoniam que Ferchius ex ea positione concedit, ex eo ergo, quod ens quocunque appetit semper esse, & sui conservationem ex 2. de anim. 34. non sine fallacia deducitur formam qualitercunque esse ad sempiternam, sed deducere debeat, quod appetit semper esse, & esse sempiternam, quantum est ex se, sicut & aliquid quocunque ens, & in hoc sensu loquitur Aristot. 2. de anima text. 34. dicens, naturalissimum enim operum, quæ in orientis, quæcunque perfectæ, & non multum salutem, aut generationem post se habent, est facere aliud, quale ipsum, animal quidem animal, plantam autem plantam, ut ipso semper, & divino participent secundum quod possunt omnia enim illud appetunt, in textum 37. de he. 12. nec verbum, quidem, unde illo text. 37. ad hoc adducit, & text. 34. omnino abutitur. Ad aliam Conf. ex 3. Top. patet responso ex ipso Scoto cit. 4. d. 12. quæst. 2. ubi et illud loc. cit. Ad argumentum decimum ex eodem 3. Top. loco primo, quod est diuturnus, & stabilis, hoc melius, patet ex eadem doctrina, quod valet cætera paribus, in proposito autem cætera non sunt paria, quia materia est ens potentiale, forma verò actualis, quæ actualitas est perfectioris ordinis, quam sit perennitas, quam paritatem, & imparitatem Ferchius vidisset, si Scotum consulisset loco, ad quem lectorem pro solutione remissimus. Deinde huc propositionem ex 3. Topic. loc. 1. divinatorum, & stabilis, hoc melius aliam propositionem oppono ex 1. mor. Nichom. c. 6. ubi ait Arist. Verumtamen nec quæ sempiternum aliquid est, idem magis habet.

num, erit siquidem magis, alium quod dicitur, quam quod uno die tantum durat, alius est, quæ de causa supra dixi, quod major, vel minor duratio non inhere universaliter in his inferioribus majorem, vel minorem perfectiōnem, nisi cætera sint paria. Vide tandem Scot. 4. d. 49. qu. 2. ad 5. primum ubi bene explicat propositionem illam ex 3. Top. quomodo non sit absolute vera, sed cæteris paribus.

Ad hoc etiam idem argumentum respondet Pererius lib. 6. de forma cap. 4. dicens posse aliquid esse ingenerabile dupliciter, vel quia propter suam perfectiōnem est supra generationem, ut intelligentiæ, vel quia ob suam imperfectionem est infra generationem tanquam propè nihil existens, ut materia prima, quæ non propter se facta est incorruptibilis, sed propter formas, ut numerum sedem, & domicilium certum præberet accidentibus, & tunc abeuntibus formis, quod autem dici solet, incorruptibile nobilior esse corruptibilis, verum quod est in eis, quæ sunt enim obitus esse corruptibilis, magis aliquantulum, quam non sensitiva, vel substantiæ compositæ, ut si ambo sint vel materiz, quæ est incorruptibilis, nobilior esset, quam forma equi, quæ est corruptibilis, ita Pererius, cuius solutionem adduxi, non quia melior sit solutione Scoti, sed ut pateat, hoc non esse argumentum proprio labore paratum, ac recens, sed adultum, vel potius decrepitum. Ad illud verò, quod inquit Ferchius solito supercilio, & magistrally ea loca Scoti à nobis citata vidisse, antequam nos abecedarium diceremus, totum concedimus, cum ipse sit grandævus, & jam ætate provectus, vel potius senio confectus, & non ferè dimidium ætatis ejus habeamus; ad consequentiam negamus, quam hic implicitè intendit deducere, ex doctrina Arist. nuper adducta ex 1. mor. 6. dum docet perfectius non esse, quod per multos duravit annos, quam quod uno solo anno, vel die; hocque nostrum ætatis spatium Deo favente non omnino inutile diximus stertendo, iudicando, & inutilia scribendo, aut octo vel decem quæstiones componendo, & integram, & totam Scoti Logicam Philosophicam, & Metaphisicam, improbo labore lucubravit in septem tomis operis distillatam, in quasibus foras per singulas lineas textus Aristot. citamus, ut ipse profertur in suis Vespigationibus, quod nobis valde frequenter exprobare solet, quod pluries Scotum citamus, quam Aristotelem, causa non est, quia Aristotelis textus historia sit nobisignota, sed quia operis nostri for opus non fuit. Iam Arist. vestigare nememus, sicã veram in se Philosophiam conturbare, & juxta Scoti principia, magisque rationi, quam simplici, ac jejune auctoritati innixam, ut in epistola liminari in toto Physico primæ editionis protellati sumus, & Adversariis Recentioribus occurrere, qui de Arist. auctoritate parum, vel nihil curant, sed solum rationi incumbunt atque ideo contra ipsos magis rationibus agendum est, quam frequentè grandine textuum Aristot. quot sine ratione non recipiunt, unde & ipse gratior esset, si cum textus Arist. adducit rationem quoque ex ipso adurgeret, & non puram opinionem esse reprobandam sine ratione.

189 Hanc tamen responsohem ex ipso Scotico fonte manantem nititur Ferchius oppugnat loc. cit. his verbis; duplex actualitas consideretur, actualitas essendi, & est ipsum esse, five actualis existentia, & actualitas informatiois, sicut forma est actus informans materiam, prima actualitas tante dignitate est, ut si de quiditate Dei, immò si Scot. creditimus quod 6. ipsa vita est, quæ ponitur in definitione æternitatis à Boetio, est actualis existentia, quæ actualis existentia est perfectio simpliciter, sic etiam æternitas est perfectio simpliciter; & utraque ponitur in definitione, vel quasi de definitione Dei ab Arist. secunda actualitas informatiois non est perfectio simpliciter, sed nec essario habet annexam imperfectionem partiz, talisque actualitas Deo repugnat; ergo in actualitate essendi materia, & forma conveniunt, si ergo materia habet actualitatem essendi sempiternam, forma non; ergo plus accedit ad Deum materia in ipso esse divino, in esse finis, in participatione Dei in substantiæ, & Adde, quod materia per vos est independens ab omni causa secunda etiam forma; sed forma dependet à causa fecunda, efficitur in essendo, dependet à materia per vos, & non e converso, dependet ab accidentibus a posteriori, ut vultis; ergo etiam in ratione independentiæ magis accedit materia ad Deum, à quo Cælum, & natura dependet 12. Met. 38. Denique duo hæc argumenta mea nituntur in ipso esse semper, quæ duo sunt in ipsa quiditate Dei, unum id est esse convenit materie, & forme, de ipso semper est controversia participantur in esse; sed finis optatus ab omni agente secundo ipso esse semper id est finis continet ambas conditiones, hæc sunt in materia, & sic etiam sunt in forma, bene concluso propositum, non sunt in forma, sequuntur absurda in argumentis illata à nobis non subrata.

Respondet scilicet ex allata Scoti doctrina 4. d. 12. qu. 2. F. ubi docet quod licet actualitas essendi conveniat tam quantitate tamquam qualitate, attamen actualitas essendi simpliciter perfectior est, quam actualitas quantitatiz, & secunda est perfectio simpliciter, quæ primam principium, quæ prima convenit potentiali, vel saltem requirit illud, cui convenit esse potentiale, qualitas etiam est principium agendi, non sic quantitas, & secundum hoc apparere minor actualitas ejus licet pariter in proposito verum quidem est actualitatem essendi convenit materiz, quam formæ, attamen, quæ forma; convenit præscindendo etiam ab actualitate informatiois, longe perfectior, est quam, quæ convenit materie, quia actualitas formæ est determinata, & specifica, non permixta potentiz subjevdicæ, & est principium agendi, non sic actualitas materie; & ideo quando
S 3 etiam